

\$50). Trái khế Series I được phát hành với giá trị trên mặt trái khế (một trái khế Series I \$100 bán giá \$100) và trả phân lợi nhất định đã được điều chỉnh lạm phát hai lần mỗi năm. Để biết thêm chi tiết, xin viếng thăm trang điện toán Trái Khế Tiết Kiệm (www.savingsbonds.gov).

Giảm thuế cho hưu trí

Các quỹ hưu trí cá nhân (IRAs) là các quỹ tiết kiệm được tạo ra để giúp người ta để dành lên đến \$3,000 mỗi năm cho việc hưu trí của họ. Để có được cập nhật về số tiền hạn định IRA hàng năm, hãy đến trang điện toán của Sở Thuế Vụ IRS tại www.irs.gov. Đánh IRA vào khung tìm kiếm và bấm vào mục *Publication 590*. Các quy định liên bang bắt buộc quỹ IRAs phải được bảo quản bởi một công ty quản lý như ngân hàng, tổ hợp tín dụng, công ty bảo hiểm, hay công ty mua bán chứng khoán.

Có hai loại quỹ hưu trí cá nhân, truyền thống (traditional) và Roth IRAs. Quỹ hưu trí cá nhân truyền thống (*traditional IRAs*) cho người giữ quỹ được giảm thuế lợi tức vì quỹ vị có thể bỏ vào quỹ bằng tiền lợi tức trước thuế và trừ tiền góp quỹ trong năm đóng thuế. Quý vị không nợ thuế lợi tức cho các tiền đóng góp hay lợi nhuận cho đến khi rút tiền ra, thường là sau khi quý vị được 59 tuổi rưỡi. Nếu quý vị rút tiền ra khỏi công IRA trước thời hạn đó, quý vị phải trả tiền phạt 10% trên số tiền thuế lợi tức cần trả.

Roth IRA không được hoãn thuế (quỹ vị đầu tư bằng lợi tức đã trả thuế) nhưng lợi tức sẽ được miễn thuế. Quý vị có thể đóng vào cả hai loại IRA truyền thống hay Roth, nhưng số tiền có thể đóng vào cho cả hai loại vẫn sẽ áp dụng. Hãy đến trang www.irs.gov để biết thêm về con số được áp dụng mới nhất.

Nếu quý vị trên 59 tuổi rưỡi, hay bị tàn tật, tiền rút khỏi Roth IRA không bị đóng thuế lợi tức liên bang nếu quỹ được thiết lập hơn 5 năm. Quý vị có thể rút tiền ra ở tuổi thấp hơn nếu quý vị dùng tiền vào chi phí mua nhà lần đầu hay để trang trải chi phí y khoa nặng nề. (Để biết thêm chi tiết về IRAs hay những chi phí được đặc miễn, viếng thăm trang điện toán của Sở Thuế Vụ (*Internal Revenue Service, www.irs.gov*).

Tiết kiệm tại công sở

Đừng bỏ lỡ cơ hội tiết kiệm tại công sở. Vài nhân viên tránh tham gia vào các chương trình hưu bổng của công ty vì

việc đóng góp sẽ giảm bớt tiền lương mang về nhà. Nhưng nếu quý vị có thể kiếm lợi tối đa tiền tiết kiệm hưu trí từ tiền đóng góp phụ trội của công ty. Các chương trình bảo trợ bởi công ty thường phụ thêm vào các đóng góp của quý vị cho đến một mức nào đó, và nếu quý vị đầu tư một phần của tiền lương bổng trước thuế, quý vị sẽ đủ điều kiện được phụ trội với đóng góp của công ty. Vào mùa thuế, quý vị sẽ thiếu tiền thuế ít hơn vì phần tiền lương đóng vào quỹ hưu trí công ty sẽ được miễn thuế.

Quý vị có thể cần phải tự điều hành một phần hay toàn thể phần quỹ hưu trí bảo trợ bởi công ty của quý vị. Hãy liên lạc thường xuyên đến các dịch vụ trợ giúp đầu tư của chương trình tiết kiệm để biết chắc đầu tư của quý vị được đa dạng. Một công quỹ đa dạng sẽ có nhiều đầu tư khác biệt - và không chỉ có cổ phiếu công ty.

Nguy hiểm và phần thưởng

Ai cũng muốn được lợi nhuận cao nhất cho tiền của họ. **Nhưng tiền lợi nhuận càng cao, thì hung hiểm càng nhiều là quý vị có thể bị mất tiền.**

Các quỹ tiết kiệm và CDs của ngân hàng được bảo chứng bởi FDIC thường cho lợi nhuận thấp hơn là các loại đầu tư khác vì chúng được an toàn hơn. Ngược lại, chứng khoán, trái khế cũng như công trái không được bảo chứng và trong quá khứ được lợi nhuận cao hơn tính trên đường dài.

Trước khi quyết định đầu tư, điều quan trọng là hỏi về lợi nhuận có thể lấy được, hung hiểm, và “độ lỏng” (*liquidity*, hay có thể rút tiền ra khi quý vị cần). Quý vị khó có thể tìm ra một phương cách đầu tư nào có thể cho cả ba điều lợi nhuận tốt nhất, nguy hiểm ít nhất, và độ lỏng cao.

Mua chứng khoán có thể là điều nguy hiểm cho vài cá nhân. Đừng nhắm mắt làm theo sự cố vấn của một ai về chứng khoán mà chính mình không tìm hiểu dữ kiện. Không có việc bảo đảm rằng chứng khoán có thể lên cao hay quý vị sẽ kiếm được tiền qua chứng khoán.

Nhiều người đầu tư vào công trái để làm đa dạng (*diversify*), hay chia bớt sự nguy hiểm về việc đầu tư vào chứng khoán. Các công trái là danh sách chứng khoán, trái khế, và các bảo chứng mà công chúng có thể mua. Mỗi người đầu tư cùng chia xẻ vào lợi nhuận, thua thiệt, và phí tổn của công trái.

Để biết thêm chi tiết

America Saves (www.americasaves.org) cung cấp thẻ hội viên miễn phí và cố vấn kế hoạch tài chính cho những người cam kết tiết kiệm một số tiền mỗi tháng cho một mục đích nào đó.

American Savings Education Council (www.asec.org) cung cấp cố vấn về việc tiết kiệm cho đại học, mua nhà và hưu trí.

Bankrate (www.bankrate.com) có danh sách các phân lợi hiện hành của CDs và các công quỹ kinh doanh (money market accounts).

The Corporate for Enterprise Development (www.cfed.org) có một danh bạ trên mạng điện toán về các chương trình quỹ phát triển cá nhân toàn quốc (individual development account).

The Credit Union National Association (www.creditunion.coop) có thể giúp quý vị tìm một tổ hợp tín dụng để tham gia.

Savings Bond (www.savingsbonds.gov) là trang điện toán của chính phủ liên bang cung cấp chi tiết về trái khế và các hối phiếu của Bộ Tài Chính.

Consumer Action

www.consumer-action.org

221 Main Street, Suite 480
San Francisco, CA 94105
415-777-9635
TTY: 415-777-9456
hotline@consumer-action.org

523 West Sixth St., Suite 1105
Los Angeles, CA 90014
213-624-8327

Có nói tiếng Trung Hoa, Anh Ngữ, và Tây Ban Nha.

consumer action
Education and advocacy since 1971

Ấn bản này được phát hành bởi Consumer Action với sự hợp tác của Capital One Services, Inc. Để biết thêm chi tiết, viếng thăm trang điện toán của MoneyWise (www.money-wise.org). © 2007 Consumer Action

Saving to Build Wealth (Vietnamese Version)

HỮU DỤNG HÓA
ĐỒNG TIỀN
CỦA QUÝ VỊ

TIẾT KIỆM
ĐỂ LÀM GIÀU

MONEY WISE

MỘT HỢP TÁC GIỮA CONSUMER ACTION
VÀ CAPITAL ONE

Bắt đầu tiết kiệm

Gây dựng tài sản cũng giống như là việc xây cất một bức tường gạch. Quý vị chồng từng viên gạch một trên viên gạch khác và làm bức tường vững chắc trước khi đặt thêm một viên gạch khác nữa. Tiết kiệm để gây dựng tài sản cũng tương tự - quý vị cần đặt mục đích thực tiễn và hành động để đạt từng bước trước khi chuyển sang viên gạch kế, và sau đó là một hàng mới.

Quý vị có thể nghĩ việc tiết kiệm rất khó khăn. Nhưng nếu quý vị thường xuyên để dành ra một bên dù chỉ một ít, trong thời gian ngắn là quý vị có thể gây dựng một phần đệm giúp quý vị trải qua các trường hợp khẩn cấp ngắn hạn, như là để sửa xe hay khi cần mua dụng cụ điện trong nhà.

Giữ kiên nhẫn

Quý vị không thể gây dựng tài sản qua đêm. Mục đích đầu tiên là một quỹ tiết kiệm để sử dụng trong trường hợp khẩn cấp. Một quỹ tiết kiệm khẩn cấp là tiền quý vị để ra riêng để trang trải các chi phí trong trường hợp quý vị mất việc hay bị thương và không thể đi làm.

Tiền quỹ khẩn cấp phải bằng ba đến sáu tháng số tiền lương của người đi làm chính trong gia đình. Quỹ tiết kiệm khẩn cấp có thể được dùng cho những chi phí bất ngờ và tốn kém trong nhà, như tiền sửa xe hay thay máy sưởi.

Lãi xuất

Lãi xuất là tổn phí của việc sử dụng tiền bạc. Ngân hàng trả lãi xuất khi quý vị bỏ tiền vào công. Nếu quý vị mượn tiền, quý vị trả tiền lãi cho công ty cho vay mượn. Các doanh nghiệp tiết kiệm thường dùng các chữ APY (*annual percentage yield*), phân lời gây được hàng năm) sau phân lời. Đây là số mà tiền của quý vị có thể gây được nếu để trong ngân quỹ một năm. Có hai loại lãi xuất, lãi đơn hay lãi kép. Lãi đơn trả tiền lãi trên số nợ. Lãi kép tốt hơn, vì không những cho quý vị tiền lãi trên số tiền nộp vào công, và cũng cho tiền lãi trên số lời quý vị gom góp được qua thời gian.

Thay đổi nhỏ, tiết kiệm lớn

Theo dõi tiền tiêu hàng ngày sẽ giúp quý vị tránh phung phí tiền và tạo dựng ngân sách. Một ngân sách là một kế hoạch chi tiêu giúp quý vị tiên đoán và kiểm soát các chi phí. Biết mình tiêu gì trong hiện tại là bước đầu tiên để tạo ngân sách.

Nhiều người sẽ thấy chỉ cần một vài thay đổi nhỏ cũng có thể tạo thành một quỹ tiết kiệm lớn. Hãy sắp đặt ngân sách để biết quý vị tiêu dùng bao nhiêu mỗi tháng - và sau đó so sách các con số đó với số tiền mà quý vị lãnh về hàng tháng. Một khi quý vị sắp đặt một ngân sách và sống theo đó trong vài tuần, quý vị sẽ thấy được cần cắt bớt những gì. Nếu quý vị tiêu đi số tiền ít hơn là có thể làm ra, quý vị sẽ có thể để dành một số tiền.

Đặt mục tiêu

Các mục tiêu kinh tế là những hoạch định cá nhân quý vị đặt cho mình khắp cuộc sống. Chúng thường được chia thành các mục đích ngắn hạn, và dài hạn. Biết mục đích của mình có thể giúp quý vị tiết kiệm để đạt tới nó. Các mục đích ngắn hạn là những gì quý vị có thể làm được trong vòng một hay hai năm, như đạt tới mục đích học vấn hay mua xe. Các mục đích dài hạn thường sẽ tốn thời gian lâu hơn để đạt thành - có thể cần đến năm năm hay hơn để quý vị có khả năng mua nhà, hay lâu hơn nữa để dành dụm tiền hưu trí vững chắc hay để trả tiền học cho con cái.

Cắt giảm tiền mặt

Thường nên giữ tiền tiết kiệm phòng khi khẩn cấp trong một ngân quỹ mà quý vị có thể rút ra nhanh chóng và dễ dàng khi quý vị cần đến nó. (Nếu quý vị đang được trợ cấp xã hội, quý vị có thể bị giới hạn trong số tiền mà quý vị có thể để dành trong công quỹ. Trước khi bắt đầu một chương trình tiết kiệm, hãy bàn kế hoạch với người cố vấn trợ cấp xã hội của quý vị).

Số tiền có thể sẵn sàng sử dụng được gọi là tiền “lỏng” (liquid). Quý vị có thể giữ tiền mà quý vị cần phải có ngay trong một quỹ tiết kiệm của ngân hàng (*savings account*), hay công quỹ chung của tổ hợp tín dụng (*shared account*), một công quỹ kinh doanh (*money market account*), hay kể cả một chứng chỉ ký thác ngắn hạn (*short-term certificate of deposit, CD*).

Trong một ngân quỹ tiết kiệm có chính phủ bảo chứng, số tiền của quý vị sẽ không được nhiều lãi xuất, nhưng nó sẽ được an toàn và dễ lấy dùng khi cần đến. Các chứng chỉ ký thác ngắn hạn (CDs) có thể trả tiền lãi nhiều hơn một ít so với quỹ tiết kiệm. Quý vị có thể tìm thấy các chứng chỉ có thời hạn ngắn như chỉ một tháng. Trên mạng lưới điện toán, Bankrate.com có thể giúp quý vị so sánh các phân lãi xuất của các công ty khác nhau.

Công quỹ tiết kiệm

Các công quỹ tiết kiệm được cấu tạo để giữ tiền của quý vị

một cách an toàn và giúp nó tăng triển. Các công quỹ tại ngân hàng được bảo đảm bởi chính phủ liên bang lên đến \$100,000 mỹ kim. Ngân hàng trả tiền lãi trên số tiền quý vị ký thác vào công. Quý vị có thể ký thác tiền vào hay rút tiền ra khi cần.

Giống như ngân hàng, các tổ hợp tín dụng cung cấp các công quỹ tiết kiệm, gọi là các công quỹ chung (*share account*) và các dịch vụ tài chánh khác. Các tổ hợp tín dụng là các tổ chức tiết kiệm và cho vay mượn bất vụ lợi, cung cấp dịch vụ cho thành viên có chung một mối liên hệ nào đó, như là cùng làm cho một công ty, sống cùng trong một cộng đồng, hay đi lễ cùng một nhà thờ. Các tiền đóng vào tổ hợp đăng ký qua liên bang hay tiểu bang được bảo đảm đến 100,000 mỹ kim qua Ban Quản Lý Tổ Hợp Tín Dụng Toàn Quốc (*National Credit Union Administration, NCUA*).

Các công quỹ phát triển cá nhân (*individual development accounts, IDAs*) là những công quỹ tiết kiệm đặc biệt được bảo trợ để giúp các gia đình có lợi tức thấp tiết kiệm cho các trường hợp tiết kiệm được chấp thuận như để dành cho sự học vấn cao học hay học nghề, mua nhà, hay mở kinh doanh riêng. Các đóng góp được các tổ chức chính phủ hay tư nhân bù đắp thêm. Hầu hết những người tham gia chương trình IDAs phải tham dự các lớp quản lý tài chánh để giúp họ chính đốn tín dụng, sắp đặt ngân quỹ và theo sát kế hoạch tiết kiệm đặt ra. Chương trình IDA có một danh sách trên mạng điện toán www.idanetwork.org liệt kê các chương trình công quỹ tiết kiệm cá nhân toàn quốc. Bấm vào mục “IDA Directory,” và kéo bảng danh sách để tìm các chương trình IDA địa phương trong tiểu bang.

Mở công quỹ

Để mở một công quỹ tiết kiệm, hầu hết các ngân hàng đòi hỏi hai giấy tờ chứng minh lý lịch, một giấy cần hình chụp trong đó. Quý vị thường cần đến số an sinh xã hội để mở công quỹ ngân hàng. Số tiền cần đóng vào công lần đầu có khác nhau. Vài ngân hàng đòi hỏi chỉ \$1 - các ngân hàng khác cần \$50, \$100, hay \$500. Quý vị có thể dùng tiền mặt hay ngân phiếu để mở công quỹ.

Khi mở công quỹ ngân hàng, lý lịch tài khoản của quý vị có thể được kiểm tra qua một công ty thanh tra công quỹ, như ChexSystems. Nếu quý vị từng có vấn đề với một công quỹ, như là đóng công quỹ mà không có đủ tiền để trang trải các chi phiếu đã ký ra, quý vị có thể bị từ chối để mở công quỹ mới. Nếu quý vị tin rằng các chi tiết thanh tra bị sai lầm, hãy viếng trang www.chexhelp.com để có được một bản báo cáo quá trình tài khoản cá nhân, cũng

được gọi là báo cáo về người tiêu thụ. Nếu công ty thanh tra giữ sai các dữ kiện trong hồ sơ, quý vị có quyền khiếu nại.

Tận dụng tiết kiệm

Nếu quý vị tiết kiệm thường xuyên, sẽ có lúc quý vị mua được những tài sản sanh lợi vì chính nó tăng giá trị hay có lợi nhuận. Các tài sản đó bao gồm quỹ tiết kiệm, quỹ hưu bổng, chứng khoán và công phiếu và căn nhà của quý vị hay các địa sản khác. Tại Hoa Kỳ, các nguồn gốc tài sản lớn nhất của hầu hết các gia đình là giá trị căn nhà của họ.

Hầu hết các chuyên gia thường khuyên quý vị cố gắng tiết kiệm 10% của số tiền thu nhập hàng năm. Nếu việc này là khó khăn, hãy bắt đầu với một phần số nhỏ hơn. Để ghép mình vào việc tiết kiệm, hãy sắp đặt ký thác tự động chuyển tiền vào quỹ tiết kiệm hay vào quỹ hưu trí cá nhân (IRA).

Các chứng chỉ ký thác (CDs), cũng được gọi là các quỹ ký thác có thời hạn, là một cách an toàn để giúp tiền của quý vị được phát triển. Hầu hết các CDs là do ngân hàng phát hành, nhưng quý vị cũng có thể mua CDs qua các công ty môi giới. CDs bán bởi ngân hàng và các công ty môi giới được bảo chứng bởi *Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)* lên đến \$100,000 cho mỗi người.

Phân lời CD khác nhau khá nhiều, mặc dù chúng thường cao hơn phân lời cho số tiền bỏ vào quỹ tiết kiệm. Quý vị để tiền vào CD trong một thời hạn nhất định và ngược lại sẽ được phân lời tốt hơn. Nói chung, thời gian ký thác càng dài thì phân lời sẽ cao hơn. Thời hạn khác nhau từ một tháng đến 5 năm. Nếu quý vị rút tiền từ CD trước kỳ hạn, quý vị sẽ phải trả tiền phạt.

Đầu tư vào chính phủ Hoa Kỳ

Chứng khoán ngân khố là những phần đầu tư an toàn vì chúng được bảo đảm bởi chính phủ Hoa Kỳ. Trái khế tiết kiệm có thể được mua từ \$50 đến \$10,000. Quý vị mua trái khế với giá hạ hơn là giá trị lúc mãn hạn. Phân lời khác nhau, nhưng quý vị sẽ bảo đảm nhận được phân lời thấp nhất. Trái khế tiết kiệm chỉ được trả cho người ghi danh trên trái khế.

Quý vị có thể mua trái khế tiết kiệm Series EE (bảo đảm đạt tới giá trị trên mặt trái khế trong vòng 20 năm) hay Series I (được điều chỉnh lạm phát). Trái khế EE được bán ra trên giá 50% của giá trị ghi trên mặt trái khế (Một trái khế EE \$100 bán giá